

Kirkegården - begravelsesplads for alle

Provst Leif Arffmann og Ibrahim Mawed, Vejle

I 1996 udgav Kirkeministeriet vejledningen: "Kirkegården, begravelsesplads for alle". I denne vejledning gøres der rede for en række problemstillinger, knyttet til begravelse af mennesker, der ikke er medlemmer af Folkekirken.

Bl.a. foreslåes det, at "kirkegårdsbestyrelser, som råder over sådanne arealer, der endnu ikke er anlagt og indviet som kirkegårde, kan overveje at tilbyde dem som begravelsespladser, f.eks. for muslimer". (Vejledningen side 24)

Dette kan iagttages på kirkegårde andre steder i verden. F.eks. findes i Australien store kirkegårde, der kvartermæssigt er delt op efter de dødes religiøse tilhørsforhold, således at der i ét område hviler katolik-

ker, i et andet område anglikanere, i et andet område muslimer o.s.v. På samme vis kender vi det her i landet, hvor dele af en større kirkegård er udlagt som begravelsesplads for ikke medlemmer af folkekirken, det være sig medlemmer af kristne og ikke kristne trosamfund.

Begravelsespladserne i Danmark er samlet på de danske folkekirkelige kirkegårde, hvad enten disse er administrerede af et kommunalt begravelsesvæsen som i Hovedstaden og de større byer, eller disse er administrerede af menighedsråd som i det øvrige land. Der er således overalt tale om indviede kirkegårde (Lov om Folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 9 stk. 4), idet en kirkegård i følge den danske tradition er indviet, når den første begravelse på kirkegården finder sted. Der knytter sig hertil et vejledende ritual (Ritualbog for den danske folkekirke s. 196), men det må betegnes som ukorrekt, når det ofte fremstilles således, at en kirkegård skal indvies på én bestemt måde.

Når den danske folkekirkes kirkegårde anvendes som begravelsesplads også af ikke medlemmer af folkekirken, hænger det sammen med to forhold, dels den dan-

ske frihedstradition, dels at kirkegården er underlagt decentral forvaltning. Der er tradition for, at kirkegården er rummelig, den har fra gammel tid været begravelsesplads eksempelvis også for fremmede soldater, og det er derfor også lovgivningsmæssigt fastslået, at enhver har ret til begravelse på den kirkegård, der er placeret på det sted, hvor vedkommende bor. Netop denne lokale forankring er med til at skitsere et lokalt fællesskab: Der hvor jeg bor, er jeg fælles med andre om kirkegården, også selv om dette fællesskab blot er en teori. Dette lokale, decentrale element betyder også, at de danske kirkegårde er forskellige, egnsforskelle er en del af dansk kirkegårdskultur og bør fortsat være det.

Det danske samfund har således overladt til folkekirken at sørge for, at de døde begraves, bl.a. ud fra den erfaring, at folkekirken ikke har gjort dette arbejde dårligt. Dertil kommer, at det har været muligt at bevare de lokale særpræg, således at en kirkegård ved Vesterhavet ikke ligner en kirkegård i Høje Tåstrup.

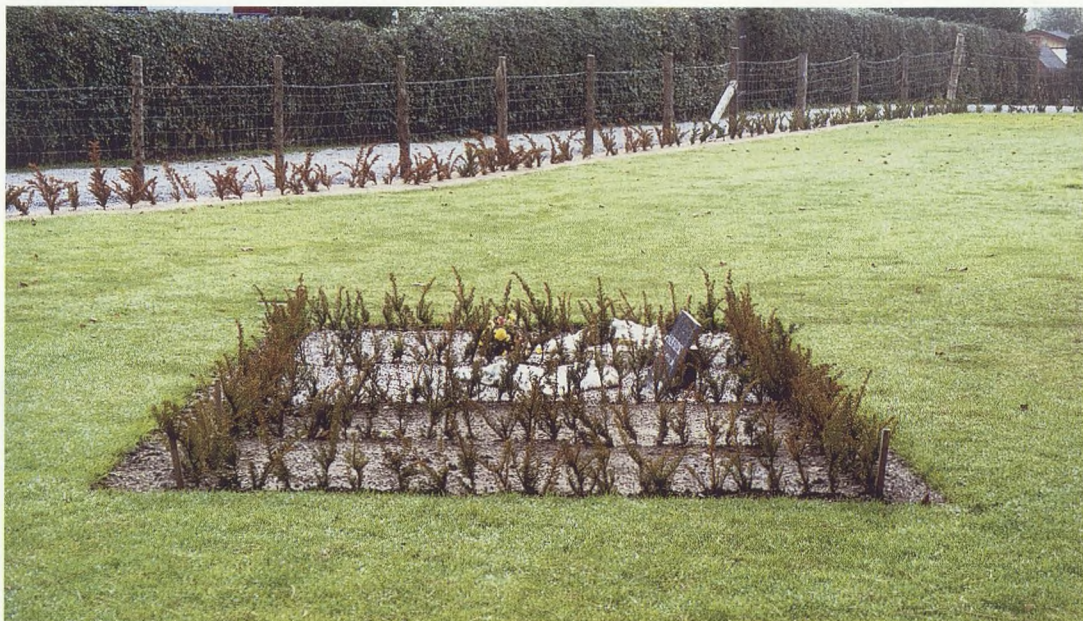
Det forekommer derfor naturligt, at folkekirkens kirkegårde også fortsat rummer begravelsespladser for ikke medlemmer af folkekirken. Denne folkekirkens folkeli-

ge forpligtelse skal begribeligvis ikke anvendes til at gå på strandhugst og under dække af administration at udøve missionsvirksomhed overfor ikke medlemmerne. Det drejer sig derimod om at udøve et monopol med den skønsomhed, der er præget af respekt for anderledes troende.

Folkekirkens kirkegårde er almindeligvis ligeså rummelige m.h.t. jord, som de bør være m.h.t. holdninger. Der er ikke mangel på jord til at begrave de døde i. En af landets kirkegårdskonsulenter har anslået, at der er plads til ca. 50 mil. døde på de danske kirkegårde. Når der således er fysiske muligheder til stede, vil det være hensigtsmæssigt at indrette dele af kirkegården til særlige begravelser, og her tænkes først og fremmest på muslimske begravelsespladser, således som Kirkeministeriets vejledning har skitseret det, og således som det også er sket på kirkegårde i de større byer. Der kan imidlertid også være behov for tilsvarende begravelsespladser i mellemstore byer. Det var på denne baggrund, at provsterne i Fredericia, Kolding og Vejle i 1997 undersøgte, hvilke muligheder der var for at kunne etablere en muslimsk begravelsesplads for Trekantområdet. Interessen samlede sig herefter om en uudnyttet del af Vejle Nordre Kirkegård, og den lokale menighedsrådsvalgte bestyrelse for kirkegården godkendte, at der kunne udarbejdes plan for et sådant område. Dette er

beskrevet af kirkegårdslederen andetsteds i dette års-skrift.

Lederen af Den islamiske Menighed i Vejle, Ibrahim Mawed, henvendte sig omtrent samtidigt for at spørge, hvilke muligheder, der var til stede for etableringen af muslimske gravpladser her i området. Sammen besøgte vi området og Ibrahim Mawed fandt det velegnet.

Nedenstående er en slags referat af de drøftelser, vi havde om disse spørgsmål:

LA: Ønsker I en egen indgang til begravelsespladserne?

IM: Nej, vi ønsker at komme ind på samme måde som andre.

LA: Hvordan med begravelsen, er der særlige regler i Islam?

IM: Vi har vore egne ritualer, først skal den døde vaskes, men det arbejder vi på kan ske i et særligt rum på Sygehuset. Det er en slags hellig vask.

Dernæst skal den døde rulles ind i et hvidt ligklæde. Når begravelsen skal ske, lægges den døde, indsvøbt i klædet, i en kiste.

LA: Fredningstiden på Nordre Kirkegård er 20 år. Er det en tilfredsstillende fredningstid?

IM: Ja, det er i orden, når bare det er muligt at forlænge fredningstiden.

LA: Gravpladserne skal indrettes, så de vender rigtigt, og begravelsen kan foregå på den rigtige måde.

IM: Ja, alle skal ligge på højre side med ansigtet vendt mod Mekka. Derfor skal gravpladsen være gravet sådan, og begravelsen ske, så det kan lade sig gøre.

Vi vil gerne udtrykke en lighed mellem alle på den måde, vi begraver på.

Det kan ikke udelukkes, at trossamfund udenfor folkekirken ikke kan finde sig til rette indenfor den rummelighed, der findes på de folkekirkelige kirkegårde. Dette er beskrevet af kirkeministeren andetsteds i dette års-skrift. Ud fra den danske kirkegårdstradition er der imidlertid givet muligheder for at nogle kirkegårde kan have det lokale særpræg, at der her er tale om en kirkegård også med begravelsespladser for muslimer. Det har de folkekirkelige kirkegårde råd til - en prioritering er begribeligvis nødvendig, men det skulle ikke være en uoverkommelig opgave.